

เอกสารเพื่อการถ่ายทอดเทคโนโลยี **ชุดความรู้ และเทคโนโลยี การพัฒนาที่ดิน**

สำนักนิเทศและถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนากิน ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

การจัดการดินเพื่อเพิ่มผลผลิตมันสำปะหลังและรักษาสมบัติผลผลิตแบบยั่งยืน

การจัดการดินเพื่อเพิ่มผลผลิตมันสำปะหลัง

เนื่องจากดินที่ใช้ปลูกมันสำปะหลังในประเทศไทยส่วนใหญ่ มีปัญหาความลาดเทสูง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำเป็นดินทรายจัด อินทรีย์วัตถุต่ำซึ่งมีผลทำให้ดินแน่นทึบ ถ่ายอากาศไม่ดี ไม้อุ้มน้ำ รากมันสำปะหลังไม่สามารถชอนไชไปหาอาหารได้ไกล การเจริญเติบโตไม่ดีเท่าที่ควร ผลผลิตจะลดต่ำลงเรื่อยๆ เมื่อปลูกมันสำปะหลังติดต่อกันเป็นเวลานานหลายปี แม้มีการให้ปุ๋ยเคมีช่วยมันสำปะหลังก็ได้รับประโยชน์น้อยและมีการสูญเสียแร่ธาตุอาหารออกจากแปลงได้ง่าย เมื่อเกิดการกัดเซาะ พังทลาย

ดังนั้นอาหารจากแปลงปลูก โดยการทำแนวหญ้าแฝกขวางทางเดินของน้ำไหลบ่า สำหรับการเพิ่มอินทรีย์วัตถุทำได้โดยการใส่ปุ๋ยพืชสดที่ได้จากการปลูกพืชตระกูลถั่ว ถั่วพราง ปอเทือง ฯลฯ ปลูกแล้วไถกลบในช่วงกำลังออกดอก อีกทั้งต้นและใบมันสำปะหลังภายหลังจากขุดเก็บเกี่ยวสามารถไถกลบเป็นปุ๋ยพืชสด

ได้เช่นกัน นอกจากนี้ให้ใส่ปุ๋ยคอกประเภทขี้ไก่ ซึ่งหาได้ง่าย และราคาถูก ใส่ในอัตรา 1-2 ตันต่อไร่ หว่านให้ทั่วแปลงแล้วไถพรวนกลบก่อนการปลูกมันสำปะหลัง

ในปุ๋ยขี้ไก่จะมีแคลเซียมอยู่มากซึ่งช่วยปรับสภาพโครงสร้างของดินให้โปร่งร่วนซุย เหมาะแก่การลงหัวของมันสำปะหลัง กับปุ๋ยขี้ไก่จะเด่นชัดมากในดินที่เป็นทรายจัดซึ่งมันสำปะหลังจะมีการเจริญเติบโตทางลำต้นและใบอย่างรวดเร็ว คลุมพื้นที่ปลูกภายในเวลา 2 เดือน สามารถลดจำนวนครั้งของการกำจัดวัชพืชด้วย เป็นการประหยัดต้นทุนอีกทางหนึ่ง

พันธุ์และการวางแผนการปลูกให้เหมาะสมกับฤดูกาล

เกษตรกรสามารถเลือกใช้มันสำปะหลังพันธุ์ดี ได้แก่ พันธุ์เกษตรศาสตร์ 50 ระยะเวลา 90 และ ระยะเวลา 5 และเลือกช่วงเวลาเริ่มต้นของการปลูกเพื่อเพิ่มผลผลิตและปริมาณแบ่งได้ 2 ช่วง ดังนี้

- **ปลูกปลายฤดูฝน** ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน-มกราคม
 - **ปลูกต้นฤดูฝน** ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์-เมษายน
- การปลูกมันสำปะหลังในช่วงปลายฤดูฝนความสม่ำเสมอในการเจริญเติบโตของมันสำปะหลังจะต่ำกว่าการปลูกในช่วงต้นฤดูฝน เนื่องจากการปลูกปลายฤดูฝน มันสำปะหลังจะติดแล้งในช่วงระยะแรกของการเจริญเติบโต

กรมพัฒนาที่ดิน สำนักปฏิบัติการไทย

www.ladd.go.th

การจัดการดินเพื่อเพิ่มผลผลิตมันสำปะหลังและรักษาระดับผลผลิตแบบยั่งยืน

การปลูกในช่วงปลายฤดูฝนจึงแนะนำให้ปลูกในพื้นที่ดินเป็นดินทรายจัดหรือดินร่วนปนทรายไม่แนะนำให้ปลูกในพื้นที่ดินที่ค่อนข้างเหนียว ซึ่งเมื่อกระทบแล้งมันสำปะหลังจะตายมาก มันสำปะหลังที่ปลูกปลายฤดูฝนจะมีหัวขนาดใหญ่ป้อมแต่ไม่ค่อยดก ต่างจากมันสำปะหลังที่ปลูกในช่วงต้นฤดูฝน หัวมันมีขนาดเล็กกว่า เรียวยาว แต่จำนวนหัวมากกว่ามักออกเป็นชั้นๆ

การที่เกษตรกรสามารถเตรียมแปลงปลูกได้ทันในช่วงทั้ง 2 ฤดูปลูกนี้ ผลผลิตที่ได้รับจะสูงกว่าปลูกในช่วงอื่น เมื่อทำการขุดเก็บเกี่ยวที่อายุ 12 เดือน ก็จะตรงกับช่วงที่ตลาดมีความต้องการมาก และปริมาณแบ่งในหัวค่อนข้างสูง เมื่อนำไปขายจะได้ราคาดี นอกจากนี้ การปลูกมันสำปะหลังในช่วงฤดูฝนนี้ทำให้สามารถลดค่าใช้จ่ายในการกำจัดวัชพืช และเป็นการอนุรักษ์ดินป้องกันการเกิดการพังทลายของดินจากอิทธิพลของน้ำไหลบ่าอีกด้วย

การเตรียมดิน

ในการเตรียมดินเพื่อเพิ่มผลผลิตมันสำปะหลัง ควรเตรียมดินให้ลึก ร่วนซุย และทำลายวัชพืชให้หมดสิ้น เนื่องจากการเตรียมดินให้ลึก ร่วนซุย มีผลทำให้มันสำปะหลังที่ปลูกมีความงอกและต้นอยู่รอดสูง ท่อนพันธุ์ที่ปลูกสัมผัสกับดินมากที่สุด เมื่อออกเป็นต้นอ่อนแล้ว สามารถเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว การแข่งขันจากวัชพืชมีน้อย การใช้ไถพรวน 3 ครั้งแรก และตามด้วยไถพรวน 7 เป็นวิธีการที่เหมาะสม โดยเข้าไถพรวนในช่วงที่ดินมีความชื้นเหมาะสม สำหรับการปลูกมันสำปะหลังช่วงปลายฤดูฝน

ควรไถพรวนภายหลังฝนตกแล้ว 2-3 วัน เพื่อกักเก็บความชื้นไว้ในดินเมื่อจะทำการปลูกมันสำปะหลัง โดยวิธีซึ่งเชือกจิ้งโกลแปรดินด้วยจานพรวนหรือไถพรวน 7 อีกครั้งหนึ่ง วิธีการนี้มันสำปะหลังจะงอกและสามารถเจริญเติบโตข้ามฤดูแล้งโดยอาศัยความชื้นในดินที่มีอยู่

สำหรับการปลูกมันสำปะหลังในช่วงฤดูฝน แนะนำให้หยักร่องแล้วปลูกบนสันร่องจะดีกว่า กรณีฝนตกชุกน้ำสามารถระบายไปตามร่องได้ ไม่พัดพาทำลายความเสียหายกับท่อนพันธุ์ที่ปลูก การกำจัดวัชพืชทำได้สะดวก เพียงแต่ใช้จอบถากดินและหม้อลางมาบริเวณกลางร่อง หลังจากนั้นควรฉีดฆ่ากำจัดวัชพืชด้วยสารเคมีประเภทพาราควัท (กรัมม็อกโซน) ความสูงของร่องที่ยกขึ้น จะพ่นระยะอันตรายจากละอองสารเคมีพาราควัท

ได้มีการเปรียบเทียบผลผลิตของมันสำปะหลังที่ปลูกด้วยวิธีหยักร่องและไม่หยักร่อง ปรากฏว่าผลผลิตใกล้เคียงกัน อย่างไรก็ตามแม้จะมีการหยักร่องจะเสียค่าใช้จ่ายในการหยักร่อง แต่การปลูกทำได้รวดเร็ว สะดวก ในกรณีพื้นที่ลาดเทไม่มากนัก การไถพรวนและหยักร่องขวางความลาดเทให้ผลผลิตค่อนข้างสูงและเป็นวิธีการในการป้องกันการพังทลายของดิน ■

■ สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่

ข้อมูลจาก : เทคนิคในการเพิ่มผลผลิตและปริมาณแบ่ง
ในหัวมันสำปะหลัง
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2545

หรือที่